

Etnedal kommune
Kommunehuset
2890 Etnedal

Trondheim, 11.06.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/7779

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Avslag på søknad om skadefelling av gaupe - Etnedal kommune

Miljødirektoratet avslår søknad om skadefelling av gaupe i Etnedal kommune

Vi viser til søknad om skadefelling av en gaupe datert 30. mai 2020. Miljødirektoratet ga avslag på søknaden pr. epost den 30. mai 2020, det ble i e-post lovet at fullstendig brev vil bli oversendt på et senere tidspunkt. Dette brevet inneholder fullstendig informasjon.

Bakgrunn

Søknaden er basert på meldinger om angrep fra gaupe på sau på innmarksbeite. Statens Naturoppsyn hadde på søknadstidspunktet påvist at to lam er drept av gaupe, i tillegg var det meldt om at ytterligere fire lam var savnet fra det samme beitet. Ytterligere to av de savnede lammene ble gjenfunnet og undersøkt av Statens Naturoppsyn i løpet av 30. mai, også disse to fikk konklusjon påvist drept av gaupe.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...)

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom, (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 15 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår:

Direktoratet viser til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 hvor det ble inngått et nytt enstemmig rovviltforlik. Av rovviltforliket i 2011 fremgår det innledningsvis at norsk rovviltforvaltning fremdeles skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

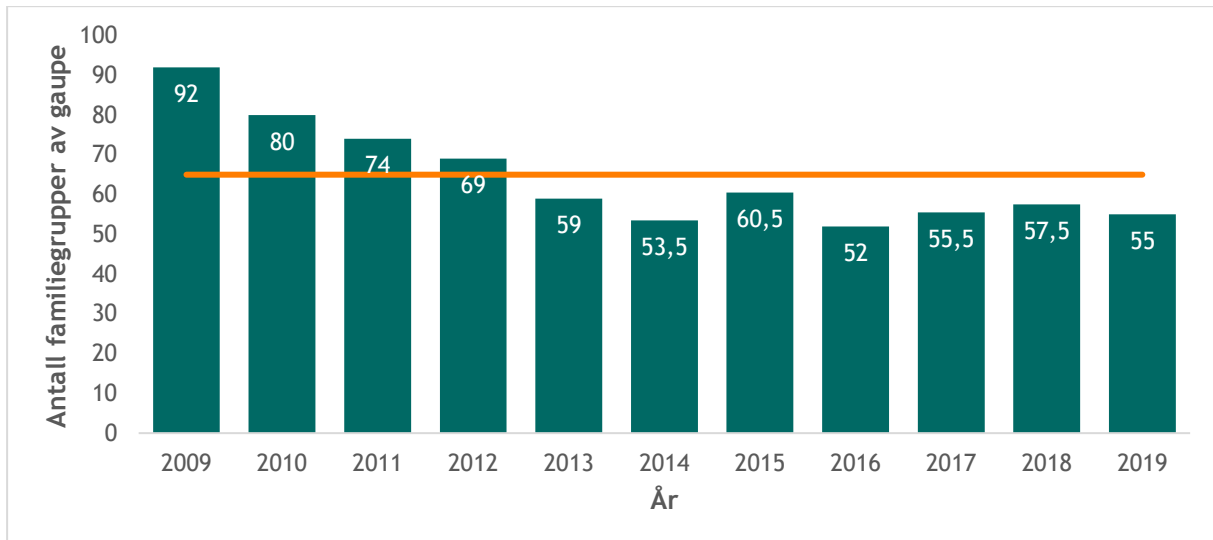
Det nasjonale bestandsmålet for gaupe er 65 ynglinger av i Norge, hvorav 5 i region 3, jf. rovviltforskriften § 4.

Kunnskapsgrunnlaget

Det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. NINA rapport 1679; Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2019 gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet.

Etter fem år med nedgang i gaupebestanden i Norge ble det i 2015 registrert en oppgang i antall familiegrupper. Minimum antall familiegrupper økte fra 53,5 i 2014 til 60,5 i 2015. I 2016 ble det igjen registrert en nedgang i bestanden på 52 familiegrupper på landsbasis. I 2018 ble det registrert en oppgang til 57,5 familiegrupper på landsbasis, og deretter en liten reduksjon til 55 familiegrupper i 2019 (se figur 1). Miljødirektoratet konstaterer at det nasjonale bestandsmålet på

65 årlige ynglinger av gaupe ikke er nådd. (Rovdata har etter at vi tok vår beslutning 30. mai 2020, kommet med en ny bestandsstatus for gaupe som viser oppgang i bestanden, og at den nasjonale bestanden var like over bestandsmålet før jaktstart vinteren 2020).

Figur 1: Antall familiegrupper av gaupe i Norge før jakt i perioden 2009-2019. Stiplede linje angir det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper. Kilde: NINA rapport 1679.

I regionene 3 ble det registrert henholdsvis 6, 7 og 5 familiegrupper av gaupe i 2018, 2019 og 2020 (se tabell 2). Det regionale målet for region 3 er 5 familiegrupper. Familiegruppene fordeler seg for alle de tre årene relativt jevnt i regionen med registreringer både innenfor og utenfor forvaltningsområdet for gaupe.

Tabell 2: Antall familiegrupper av gaupe før jakt i rovviltregion 2. Kilde: NINA rapport 1846.

Region/år	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
3	4	4,5	5,5	7,5	5,5	7	3,5	5	6	7	5

Kvotejakt

Avgang av gaupe de siste årene har hovedsakelig skjedd gjennom kvotejakt. Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller jaktbarhetskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16, jf. viltloven § 9. Det skal særlig legges vekt på om arten produserer et høstingsverdig overskudd, og om den har ressursbetydning. I tillegg skal det legges vekt på blant annet den skade arten gjør. De regionale rovviltnemndene har myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe når det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen er oppnådd jf. rovviltforskriften § 11. Myndigheten er basert på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger av gaupe de tre siste år fra Rovdata.

Miljødirektoratet viser til at Rovviltnemnden i region 3 hadde myndighet til å fatte vedtak om kvotejakt på gaupe jaktåret 2019/2020. I kvotevedtaket for 2020, ble det åpnet for uttak av inntil 9 gauper i region 3, hvorav maksimalt 3 voksne hunndyr. Det ble skutt totalt 8 voksne gauper hvorav 3 var voksne hunndyr i løpet av gaupejakta 2020.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet viser til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 hvor det ble inngått et nytt enstemmig rovviltforlik. Av rovviltforliket i 2011 fremgår det innledningsvis at norsk rovviltforvaltning fremdeles skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Når direktoratet skal vurdere behovet for uttak, vurderes hovedsakelig skadene som har oppstått og skadehistorikken/skadepotensialet i området, samt de føringer som er lagt gjennom forvaltningsplan for rovvilt i den aktuelle regionen. Videre gjøres det vurderinger knyttet til bestandstall og felling av gaupe siste år.

Offentlige avgjørelser som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Førre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Naturmangfoldloven § 11 anses ikke som relevant, da det ikke er aktuelt å sette fordyrende vilkår i disse sakene.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Avgangen av gaupe skjer i hovedsak gjennom en svært effektiv kvotejakt. Rovviltnemnda i region 2 vedtok en totalkvote på 20 gauper hvorav 6 voksne hunndyr for jakta 2020, 19 dyr er registrert døde i perioden fra 1. oktober til d.d.

Skadene er registrert innenfor det som, i forvaltningsplanen for fredet rovvilt i region 3 Oppland, er avsatt som forvaltningsområde for gaupe, som er området der bestandsmålet for gaupe i region 3 skal søkes oppfylt. Det følger av forvaltningsplanen av terskelen for skadefelling skal være høyere innenfor enn utenfor gaupeprioritert område.

Det er ifølge søknaden iverksatt tiltak for å sikre tryggheten til de øvrige dyrene som har blitt holdt på det aktuelle beitet. Men det er behov for beitet og en er redde for at den aktuelle gaupa skal komme til å gjøre nye angrep på andre nærliggende beiter. Vi ser at det er en risiko for at gaupa som har forvoldt skade, kan komme til å gjøre nye skader på sau på innmark i nær fremtid, men det er ikke gitt at det skjer, en har også ganske mange tilfeller av at gaupe bare forvolder enkelt skader på innmark, og ikke fortsetter å ta dyr. I tillegg vil mulighetene for å kunne oppdage slike eventuelle fremtidige skader, være ganske gode all den tid dyra går på inngjerdet areal. Miljødirektoratet har vurdert den foreliggende informasjonen og etter en samlet vurdering kommet til at vi ikke finner grunnlag for å iverksette skadefelling av gaupe i det aktuelle området på søknadstidspunktet.

Vedtak

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, avslår Miljødirektoratet søknad om skadefelling av gaupe i Etnedal kommune.

Klage

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for direktoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Kjell Vidar Seljevoll
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Rovviltneemnda i region 3	c/o Fylkesmannen i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO